

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих учених філологічного факультету
Рада молодих вчених факультету іноземних мов

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної молодіжної конференції

**«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук**

1 березня 2024 року

ЧЕРНІВЦІ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024

УДК 167/168:7/9](082)
П 375

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 12 від 20 травня 2024 року)*

П 375 **«Платон мені друг, але істина дорожча»:** теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук : зб. матеріалів II Міжнародної молодіжної конференції (1 березня 2024 року, м. Чернівці). За заг. ред. Тичініної А., Горохолінської І., Калинич К., Бешлей О. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2024. 256 с.

ISBN 978-966-423-859-2

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі сучасної гуманітаристики: філософії, літературознавства, лінгвістики, релігієзнавства, богослов'я, культурології.

Збірник містить матеріали* II Міжнародної молодіжної конференції, яка присвячена другій річниці діяльності Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених філологічного факультету. Конференція була організована та проведена Радою молодих вчених філологічного факультету та Радою молодих вчених факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ISBN 978-966-423-859-2

УДК 167/168:7/9](082)

** За якість і достовірність результатів дослідження
відповідальність несуть автори*

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

«ПИРІЖКОВА» ПОЕЗІЯ: СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Сажина Алла

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича (Чернівці)*
a.sazhyna@chnu.edu.ua

Сучасний розвиток людства беззаперечно позначений потужним впливом глобалізаційних процесів. Економіка та політика, наука, релігія та мистецтво – у всіх сферах відбуваються зрушення, зміни, модифікації. Відповідно до нових реалій інформаційного, постмодерного, цифрового суспільства змінюється і художня література. Однією із основних змін у царині словесного мистецтва може вважатися поява і утвердження мережевої літератури, яка стала результатом стрімкого розвитку науки та техніки, появи електронних інформаційних носіїв та глобальної мережі Інтернет.

За усталеним сьогодні визначенням мережева література (віртуальна література, Інтернет-література) – різновид літературного мистецтва, який характеризується залежністю тексту від цифрового носія. Всесвітня мережа суттєво впливає як на текст, так і на його автора. Той факт, що для публікації і поширення тексту не потрібно посередництва друкарського верстата, не потрібні гроші, влада тощо, не тільки перебудовує весь ланцюжок комерційних відносин, що стоять за літературою, але впливає на форму і зміст самих текстів.

Органічно синтезуючи буквально всі засоби різних видів мистецтва та застосовуючи різні ігрові прийоми, мережева література утворює принципово нову художню цілісність. Одним із жанрових новоутворень віртуальної літературної творчості стала т. зв. «пиріжкова» поезія. З одного боку, вона постає як вид низькопробних літературних текстів, але з іншого – демонструє реалізацію ігрової та гедоністичної функції мистецтва, свій генеративний та естетичний потенціал.

«Пиріжки» – малий поетичний жанр, народжений 2003 року. Автор першого пиріжка Владислав Кунгуров (псевдонім – al sogol) опублікував на кілька чотиривіршів, написаних білим чотиристопним ямбом, без великих букв і розділових знаків. Його ідею підхопив Вадим Саханенко (sohas), відкривши в мережі першу «пиріжкову». Пізніше почали з'являтися тематичні сайти, а також велика кількість груп у соціальних мережах (ВКонтакте, Фейсбук). Так з'явився цілий рух, який об'єднав авторів та шанувальників нового жанру, а також кількох його жанрових різновидів. Розглянемо наявні жанрові різновиди «пиріжкової» поезії.

«Пиріжки», за визначенням авторів, є «зразком лаконічності, образності та глибини думки. Без жодного, до того ж, пафосу та занудності. Коротко, ясно, кумедно і точно в інсайт – всього за 34 склади» [4]. Чітко прописані формальні канони «пиріжків»: чотиристопний ямб, кількість складів за рядками 9-8-9-8; текст написаний малими літерами, без розділових знаків і дефісів. «Свіжість» (актуальність, цікавість, яскравість) та

«соковитість, смак» (оригінальність, несподіваність, сенс) – необхідні ознаки вдалого «пиріжка». Ці тексти повинні здивувати, змусити замислитись, принести задоволення. Саме для цього автори вдаються до різних ігрових стратегій: жанрових модифікацій, інтертекстуальних елементів, каламбурів, пародіювання, багатозначності тощо.

Тематика «пиріжків» (як і класичної поезії) максимально широка. Можна сміливо сказати, що класифікація ліричних творів за тематичним принципом: пейзажна лірика, інтимна, громадянська, філософська тощо – можлива і тут. Але традиційні теми, зазвичай переосмислюються та подаються в гумористичному чи іронічному ключі.

«Пиріжкова» поезія досить швидко здобула популярність за межами т.зв. Рунету. На українських ресурсах «пиріжки» фіксуються з 2011 року. Одним із перших критиків цього жанру та автором першого українського «пиріжка» стає Олександр Ірванець (нар. 1961) – український поет, прозаїк, драматург та перекладач. Він пропонує розглядати «пиріжки» як зразки не поезії, а творчості (поряд з прислів'ями, приказками, примовками). На запитання «Чому в Україні досі немає «пиріжків»? О. Ірванець опублікував досить різкий пиріжок-відповідь:

*Все хочете, як у Росії:
Футбол паскудний, мова, час?
Що ж, я вам можу підіграти.
ВДАВІТЬСЯ ВАШИМ «ПІРАЖКОМ»!
© Олександр Ірванець [2]*

«Пиріжок» Ірванця став, очевидно, першим зразком цього жанру, але не останнім. У 2015-2016 роках у соціальній мережі ВКонтакте було створено тематичну групу «Вибрики-верлібрики»: український варіант «пиріжкової» поезії. Основними відмінностями від російського «пиріжка» стає збереження розділових знаків, великої літери, теми і образи – здебільшого українські:

*Жереш на Паску паску чемно,
І яйця лупиш, й ковбасу,
От тільки всім ти гордо кажеш,
Що ти відвертий атеїст.
© Олександра Корчевська*

Надалі популярність української «пиріжкової» поезії зростає. Побачивши у таких віршиках ігровий та комунікативний потенціал, рекламне агентство «Vanda agency» у 2018 році збудувало на цій формі рекламну кампанію для Comfy до свята 8 Березня. Серія мінімалістичних роликів репрезентує чоловіків, які декламують відповідні вірші:

*Хоч «Восьме» вже і відмінили,
Смартфон ніхто не відміняв.
Конєшно, це не сковородка.
Та, в принципі, і так нічо...*

Як підкреслює керівник відділу брендового та цифрового маркетингу Comfy Олександр Жилияєв: «Круто, коли реклама – з гумором та іронією. <...> Соціально цей ролик доносить повідомлення про втрату Восьмим березня своєї актуальності. Комерційно – тут інший підтекст:

для тих, хто наважиться поздоровити своїх жінок, Comfy з радістю запропонує весь спектр подарунків – від суперсучасних гаджетів до традиційних помічників у вигляді побутової техніки». [3]. Таким чином, обраний жанровий формат рекламного тексту забезпечив необхідну рецептивну реакцію: привернення уваги, зацікавлення, донесення потрібної інформації у невимушеній ігровій гумористичній формі.

Сьогодні у соціальній мережі Facebook активно функціонує проєкт «Мікропоезія»: це Facebook-спільноти «Мікропоезія» (<https://facebook.com/groups/486144873470726/>), «Віршики-пиріжки» (<https://www.facebook.com/groups/651752132593750/>), а також Телеграм-канал «Віршики-пиріжки» (<https://t.me/pirishki>). Адміністратори Facebook-груп так окреслюють можливості та завдання розвитку мікропоезії: «Гумор завжди допомагав людям, адже влучне слово теж підтримує дух. Навіть у цей важкий для України час... Тож кому пишеться – пишіть, борімося із ворогом словом та сміхом!».

Тематичний спектр українських «пиріжків» широкий, найбільш популярними мотивами є: війна, українська мова, життя, кохання. Наприклад:

*не вірю я що є в природі
тварини гірші за русню
гієни ви такі прекрасні
коли поставить коло них
© дядько в
#пиріжок*

*ми не зустрінемося більше
бо як пробачити вам те
що ви на лАте говорили
латЕ
© Муля
#порошок*

Серед жанрових різновидів та формальної організації «пиріжкової» поезії найпоширенішими є «порошок» (чотиривірш, написаний чотири-стопним ямбом з усіченим останнім рядком, кількість складів: 9-8-9-2; усічений рядок, як правило, виконує функцію «родзинки» вірша) та «журбинка» (римований чотиривірш написаний тристопним хореєм; кількість складів: 6-5-6-5; зазвичай має сумний чи трагічний зміст):

*гради щось замовкли
котик задрімав
грюкну чимсь над вухом
щоби не звикав
© Іронія
#журбинка*

Загалом, проаналізувавши наявні зразки української мікропоезії можемо говорити про дотримання основних вимог «пиріжкової» лірики: формальний канон; актуальний зміст; дотепність, гумор; активна рецепція; гра.

Список використаних джерел:

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповнене. Львів: Літопис, 2001. 832 с.
2. Олександр Ірванець. Facebook. 5 жовтня 2011 р. URL: <https://www.facebook.com/alekirvan/posts/pfbid09FAzpyahgShZP75n7XtK2DCKnav7e2YWcfQU7LPGD6JVLHmtVQCegNBaufKMHktXI>
3. Останне Восьме в Comfy. ADME.UA. 02.03.2018. URL : <http://www.adme.ua/creativity/ostanne-vosme-v-comfy-banda-129184/>
4. Пиріжкова поезія. AdMe. URL: <http://www.adme.ru/ydohnovenie-919705/pirozHKovaya-poeziya-369555/>
5. Віршики // пиріжки // порошки. Facebook. URL: <https://m.facebook.com/groups/399827303362815?view=info&sfd=1>